İngilizce Öğrenme ve Öğretmeyle İlgili Araştırmaların Farklı Değişkenler Açısından Analizi: Kosova ve Arnavutluk Örneği

*An Analysis of Studies Related to Learning and Teaching English in Terms of Different Variables:
Sample of Kosovo and Albania*

Adile Osmani* - Halime Şenay Şen**

Abstract: The research was conducted in Kosovo and Albania to examine the studies on the subject of learning and teaching English in terms of different variables. The data of the research were collected through document review method, which is one of the qualitative research techniques, and they were analyzed using the content analysis method. An "Article Review Form" was developed by the researchers for examining the articles. Articles related to learning and teaching in Kosovo and Albania which are accessible on the internet were searched by taking into account the identified topic. In consequence of the conducted analyses, it was determined that, In Kosovo and Albania, the majority of research related to learning and teaching English was conducted between 1998 and 2019, with the highest number of studies published in 2017, 2011 and 2013. It was detected that most of the studies were conducted with undergraduate students. In addition, it is seen that 24 articles are related to different subjects and only 2 articles are about the same subject. According to the findings regarding to research type, 13 were research type and 13 were review articles. The data suggest that quantitative research methods were the most commonly used method in articles and then mixed and qualitative method studies are performed respectively. In the investigated studies, a questionnaire was generally preferred as a data collection tool. In addition, in some studies, it was observed that data were collected by using achievement test, questionnaire, interview and even observation form at the same time. Descriptive statistical methods were mostly used in the data analysis of the studies. According to the results of variables, it is seen that only 11 articles out of 26 articles contain recommendations related to the findings.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretim A.B.D.

Masters Student, University of Gazi, Gazi Faculty of Education, Educational Sciences, Division of Curriculum and Instruction.

ORCID 0000-0001-7711-3343

adileosmani91@gmail.com

** Dr. Öğr. Üyesi, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretim A.B.D.

Asst. Prof. Dr. University of Gazi, Gazi Faculty of Education, Educational Sciences, Division of Curriculum and Instruction.

ORCID 0000-0002-0951-1216

senay@gazi.edu.tr

Cite as/ Atıf: Osmani, A. & Şen, H. Ş. (2020). İngilizce öğrenme ve öğretmeyle ilgili araştırmaların farklı değişkenler açısından analizi: Kosova ve Arnavutluk örneği, *Turkish Studies - Education*, 15(1), 325-343. <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.39226>

Received/Geliş: 12 October/Ekim 2019

Accepted/Kabul: 25 February/Şubat 2020

Copyright © INTAC LTD, Turkey

Checked by plagiarism software

Published/Yayın: 29 February/Şubat 2020

CC BY-NC 4.0

Structured Abstract: The rapid development of technology has led to increased communication and interaction between communities. The way to facilitate international communication is to create a common language. According to Köksal (2000), language determines the identity and personality of the human being and provides the socialization of the individual. Learning a foreign language has become a necessity. Moreover, the fact that the English language ranks first among the most learned foreign languages in the world clearly shows the global extent it has reached (Ammon, Akt: Noack & Gamio, 2015). The fact that English has become a significant and widely used in the world has increased the needs of individuals to learn English. As a result, English as a foreign language has become a part of basic education in many countries and has been included in the curriculum as a compulsory subject (Truchot, 2002). According to a report by Eurydice (2017) on foreign language teaching in Europe, English is the most widely taught foreign language at primary and secondary level in 32 European countries. At EU level, almost all students (97.3%) learn English during secondary education. Moreover, the proportion of students learning English at primary level has increased by 18.7 points since 2005, in total 79.4% (Eurydice, 2017). In order to teach English as a global communication language in Kosovo and Albania, as in other countries, English courses have been added to the curriculum at all levels of education, from pre-school to higher education.

In the literature, no document review has been made in the context of this subject. Therefore, it can be said that this study will be useful as an example for new studies on similar or different subjects. Therefore, the research was conducted to analyze the studies conducted in the context of English learning and teaching in Kosovo and Albania in terms of different variables.

For this general purpose, the following questions were sought:

In Kosovo and Albania;

1. What is the distribution of the studies on the subject of learning and teaching in English by years?
2. What is the distribution of the studies on the subject of learning and teaching in English according to teaching levels?
3. What is the distribution of the studies on the subject of learning and teaching in English according to the research topics?
4. What is the distribution of the studies on the subject of learning and teaching English by type of article?
5. What is the distribution of the studies on the subject of learning and teaching in English according to the research methods used in the research?
6. What is the distribution of the studies on the subject of learning and teaching in English according to the data collection tools used?
7. What is the distribution of the studies on the subject of learning and teaching in English according to the data analysis methods used?
8. What are the recommendations made by the studies on the subject of learning and teaching in English?

Method

This is a qualitative research based on document analysis of articles published in the context of learning and teaching English in Kosovo and Albania. The data were analyzed by content analysis. Document analysis involves the analysis of written materials containing information about the case or cases that are targeted for investigation (Yıldırım & Şimşek, 2018: 189). In the research, article review form developed by the researchers was used as a data collection tool and the data obtained from the examined articles were analyzed by descriptive method. In the process of data collection; Firstly, the literature review was done and the study subject and dimensions were determined. Afterwards, article review form was developed and expert opinion was applied and form was finalized. The article review form was used for the analysis of the articles determined. The articles were analysed in terms of; 'Year of publication, teaching level, research topics, article type, research methods, data collection tools, data analysis methods and recommendations occurred in the articles. Articles related to learning and teaching in Kosovo and Albania which are accessible on the internet were searched by taking into account the identified topic. Then, the data obtained were digitized and the percentage information was presented as graphs.

Findings and Conclusion

The research was conducted in Kosovo and Albania to examine the studies on the subject of learning and teaching English in terms of different variables. In the research, the following findings were obtained regarding to the year of publication of articles, teaching levels, research topics, type of articles, research methods, data collection tools, data analysis methods and recommendations occurred in the articles.

Looking at the distribution of English learning and teaching studies in Kosovo and Albania by years (1998-2019), the highest number of studies were published in 2017, 2011 and 2013. There was an increase in the number of studies in 2011, but it was noteworthy that this number decreased again in 2012 and that there was no systematic increase or decrease compared to the years. However, considering the expectations of both countries from the individuals to be raised, learning and teaching English has become a necessity all over the world.

When the articles were analyzed according to their teaching levels / study groups, they worked hard with undergraduate students (38.46%), and the group of high school students, graduate students, high school teachers and academicians became the second most preferred group with a rate of 15.38%. In this context, as an important reason for the preference of undergraduate students more, it can be said that it is an easily accessible working group by researchers. Ozan and Köse (2014), Göktaş, Hasaңebi et al. (2012) reported that undergraduate students were the most preferred study group. In addition, in the study of Göktaş, Hasaңebi et al. (2012), it was determined that the least work was done with graduate students.

When the distribution of articles according to research subjects is examined, it is seen that 24 articles are related to different subjects and only 2 articles are about the same subject. Rowntree (1981: 35-36) states that a foreign language teacher should choose the appropriate textbook (or source material) appropriate to the course and subject of the course, and should consider the basic activities that student participation is required, and that these principles are important rules that a foreign language teacher should follow when preparing for the course. Therefore, the language teaching process brings with it many competencies that teachers should have. It is also very difficult and important to regulate all the internal and external conditions that can be effective in language learning and teaching as well as the personal basic skills that teachers have.

When the distribution of the articles by research type is examined, it is noteworthy that there is an equality between the two types. Therefore, it is seen that the majority of the researches are conducted with quantitative research methods, then there are mixed studies with a rate of 30.76% and the qualitative method studies with a rate of 23.07%. According to Selçuk, Palancı, Kandemir and Dündar (2014); sampling can be achieved faster, easier and more easily with quantitative research, and data collection and interpretation can also be made easier and in less time. In qualitative studies, in-depth and natural environment research is done, this situation is shown as the reason why qualitative research is less preferred than quantitative research (Ekiz, 2009, p.31). For this reason, it is seen that in most studies, quantitative and then qualitative methods are used. For example, Arık and Türkmen, 2009; Göktaş, Hasaңebi et al., 2012; Ozan and Köse, 2014; Selçuk, Palancı, Kandemir and Dündar, 2014; Şimşek et al., 2009, have determined that quantitative research method is used first and qualitative research method is used second.

In the investigated studies, a questionnaire was generally preferred as a data collection tool. In addition, in some studies, it was observed that data were collected by using achievement test, questionnaire, interview and even observation form at the same time. In the studies of Ulutaş and Ubuz (2008) and Gelenlioğlu et al. (2013), surveys were mostly used as data collection tools. The low cost of the questionnaires and the more advantageous and easier access to labor and time compared to other studies may have contributed to the researchers' preference for this data collection tool (Baş, 2005).

When the data analysis methods used in the published studies were evaluated, descriptive statistical methods were used the most. As the reason of this analysis being used more in the studies, it can be seen that the features examined are less and easily explained and interpretable. This result is consistent with the results of the studies in the literature (Küçük et al., 2013; Göktaş et al., 2012; Kurtoğlu and Seferoğlu; 2012; Sert et al., 2012; Erdem, 2011). But there is a contradiction with the study of Sert et al. (2012) and Bush and Crawford (2012), it was determined that content analysis was the most used form of analysis. However, Turan, Karadağ, Bektaş and Yalçın (2014) found that content analysis was less used. When the recommendations submitted in the analyzed articles based on their findings were examined, it was seen that

only 11 articles were submitted out of 26 articles. However, the suggestions which are going to be presented based on the research findings will contribute to the literature.

In the context of the analyzes conducted in this study, the following suggestions are thought to contribute to the literature and further research:

Practice-based studies can be conducted with teachers and students at different levels such as primary, secondary and high school. Students' opinions and suggestions can be obtained, more comprehensive information about language learning and teaching can be reached and reflected in the classroom practices. Different classroom activities can be designed for language acquisition. Further qualitative studies can be done on the problems and reasons of teachers in teaching English language. In-class activities of teachers can be observed and suggestions can be made by making discussions about effective language teaching. Meta – analysis study can be on learning and teaching English.

Keywords: Curriculum, Learning And Teaching English, Kosovo, Albania, Content Analysis

Öz: Araştırma Kosova ve Arnavutluk'ta İngilizce öğrenme ve öğretme konusuyla ilgili yapılan araştırmaların, farklı değişkenler açısından incelenmesi amacıyla yürütülmüştür. Çalışma verileri doküman incelemesi yapılarak elde edilmiş ve içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen makale inceleme formu kullanılmıştır. Kosova ve Arnavutluk'ta yayımlanan ve internet ortamında ulaşılabilen dergiler, belirlenen konu başlığı dikkate alınarak taranmıştır. Yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular şunlardır: Kosova ve Arnavutluk'ta '*İngilizce öğrenme ve öğretmeyle*' ilgili olarak yapılan araştırmaların çoğunluğu 1998 - 2019 yılları arasında yapılmış olup, en fazla çalışma 2017, 2011 ve 2013 yıllarında yayımlanmıştır. Yapılan araştırmalarda en çok lisans öğrencileri ile çalışılmıştır. Ayrıca 24 makalenin farklı konular ile ilgili olduğu ve 2 makalenin de aynı konu hakkında olduğu görülmektedir. Makalelerin araştırma türüne göre dağılımı incelendiğinde; 13 çalışmanın araştırma/inceleme ve diğer 13 çalışmanın da derleme türünde olduğu görülmüştür. Makalelerde daha çok nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı, daha sonra ise sırasıyla karma çalışmaların ve nitel çalışmalarının olduğu bulunmuştur. İncelenen araştırmalarda veri toplama aracı olarak genellikle anket tercih edilmiştir. Ayrıca bazı çalışmalarda birkaç veri toplama aracının (başarı testi, anket, görüşme ve hatta gözlem formu) birlikte kullanıldığı da görülmektedir. Araştırmalarda çoğunlukla betimsel istatistiksel yöntem tercih edilmiştir. Çalışmalar bulgularına dayalı olarak sundukları öneriler bakımından ele alındığında, 26 makale içerisinde sadece 11 makalede bulguları doğrultusunda bazı önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretim Programı, İngilizce Öğrenme Ve Öğretme, Kosova, Arnavutluk, İçerik Analizi

Giriş

Teknolojinin hızlı bir şekilde gelişmesi toplumlar arası iletişimin ve etkileşimin artmasına sebep olmuştur. Uluslararası iletişimi kolaylaştırmanın yolu ise ortak bir dil oluşturmaktan geçmektedir. Köksal (2000)'a göre dil insanın kimliğini ve kişiliğini belirler, bireyin toplumsallaşmasını sağlar. Ayrıca düşünsel yaratıcılığın artmasında da dilin etkisi büyüktür. Yabancı dil öğrenmek artık bir ihtiyaçtan öte zorunluluk olmuştur. Ayrıca, dünyada en çok öğrenilen yabancı diller arasında, İngilizce dilinin birinci sırada olması, ulaştığı küresel boyutu açık bir şekilde göstermektedir (Ammon, Akt: Noack & Gamio, 2015). Cook (2003) ise elektronik iletişimde de en çok tercih edilen dilin, İngilizce dili olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca, İngilizcenin dünya çapında ortak bir iletişim dili haline gelmesi ile birlikte, kuşkusuz İngilizce biliyor olmanın önemi de gittikçe artmıştır. Bu bağlamda, Crystal (1997) ve Graddol (2007), dünyada yaklaşık 700 milyon kişinin İngilizceyi yabancı dil olarak konuştuğunu belirtmiştir. Aynı zamanda Crystal (1996), dünyadaki bilimsel yayınların üçte ikisinin İngilizce yazıldığını ve uluslararası sempozyum, konferans ve kongrelerde iletişim dili olarak İngilizcenin kullanıldığını ifade etmiştir. Diğer yandan Truchot (2002), İngilizcenin iş dünyasında da yaygın biçimde kullanıldığını ve uluslararası şirketlerin iletişim dili olarak İngilizceyi tercih ettiklerini söylemektedir. İngilizcenin böylesine önemli hale gelmesi ve dünyada yaygın biçimde kullanılması, dolayısıyla bireylerin İngilizce öğrenme gereksinimlerini arttırmıştır. Bunun sonucunda, pek çok ülkede yabancı dil olarak

İngilizce temel eğitimin bir parçası haline gelmiş ve zorunlu ders olarak öğretim programlarının kapsamına alınmıştır (Truchot, 2002). Eurydice (2017) tarafından yayımlanan ve Avrupa'da yabancı dil öğretimine ilişkin rapora göre, 32 Avrupa ülkesinde ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde en çok öğretilen yabancı dil İngilizcedir. AB düzeyinde, hemen hemen tüm öğrenciler (% 97.3) ortaöğretim döneminde İngilizce öğrenmektedir. Ayrıca, ilköğretim seviyesinde İngilizce öğrenen öğrencilerin oranı, 2005 yılından bu yana 18,7 puan artarak, toplamda % 79,4 olmuştur (Eurydice,2017). Diğer ülkelerde olduğu gibi Kosova ve Arnavutlukta da küresel iletişim dili olarak görülen İngilizcenin öğretilmesi için, okul öncesinden yükseköğretime kadar tüm eğitim kademelerinde, öğretim programlarına İngilizce dersi eklenmiştir.

Devetaku, Mehmeti ve Zylfiu (2010:8)'ya göre, Kosova'da 1990'lardan bugüne eğitim sisteminde de (özellikle 1990 - 1999 yılları arasında) yaşanan savaşın yansımaları görülür. Bu dönem aynı zamanda, bir anlamda hayatta kalma mücadelesinin verildiği bir dönemdir. Haziran 1999'dan itibaren eğitim sisteminde yeniden düzenlenme çalışmalarına başlanmıştır. Bu süreçte önce savaş sırasında harap olmuş okulların inşaatı ve aynı zamanda öğrenme sürecini geliştirmek için gerekli envanter ve araçların belirlenmesi önem kazanmıştır. 2000 yılından sonra ise eğitimde reform süreci başlamıştır. Bu süreçte eğitim mevzuatı, eğitim programı çerçevesi ve eğitim programları, ders kitapları, okul süresi, öğretmenlerin mesleki gelişimi vb. gibi tüm alanlarda değişiklikler olmuştur. Kosova, 1999'daki NATO müdahalesinden sonra kurulan Birleşmiş Milletlerin Geçici İdari Misyonu (UNMIX) tarafında yönetilmiştir. Kosova'da halen geçerli olan yasal düzenlemelerin esası, UNMIX tarafından hazırlanan anayasaya dayanmaktadır. Bu bağlamda 1999'dan sonra UNMIX tarafından yapılan düzenlemelere göre, üniversite öncesi öğretim 4+4+4 yerine, 5+4+3 sistemine dönüştürülmüştür (Koro, 2014). 2002 yılında, Kosova Eğitim, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı eğitim kademelerindeki yaş aralıklarını ve sınıf seviyelerini belirlemiştir. Buna göre okul öncesi eğitim; 9 aydan 3 yaşa kadar yuva, 3-5 yaş kreş ve 5-6 yaş ana sınıfı kademelerine ayrılır (Safçı ve Koro, 2008:11). İlkokul/temel öğrenim birinci kademe 6-11 yaş ve birden beşinci sınıfa kadardır. Orta öğretim ikinci kademe ise 12-15 yaş aralığı ve 6- 9'uncu sınıflardır. Üst orta öğretim (lise) kademesi ise 15-19 yaş aralığı ve ondan onüçüncü sınıfa kadardır. Bu kademelerin ders programlarında İngilizce dersi yer almaktadır. Kosova eğitim sisteminde 2 Şubat 2007 tarihinde önemli temel düzenlemelerden birisi daha yapılmıştır. Bu düzenleme 'Genel Kapsamlı Kosova Statüsü Anlaşma Önergesi'dir. Bu önerge esas alınarak 2008'de Kosova Cumhuriyeti 'Belediyeler Eğitim Yasası' (Yasa-1, 2008) ve 2011'de Kosova Cumhuriyeti 'Üniversite Öncesi Eğitim Yasası' (Yasa-2, 2011) çıkartılmıştır (Koro, 2014). Ayrıca onüçüncü sınıf kademesi kaldırılmıştır. Kosova'da son temel düzenleme ise 2012 yılında yapılmıştır. Hazırlanan 'Yeni eğitim programı', önce 2013 - 2014 öğretim yılında pilot okullarda ve daha sonra 2014 - 2015 ve 2018- 2019 öğretim yıllarında tüm Kosova Cumhuriyeti okullarında uygulanmaya başlanmıştır (Koro vd. 2017:31). Bu yeni eğitim programı kapsamında da İngilizcenin öğrenilmesi ve öğretilmesi önemsenmiştir.

Arnavutlukta ilköğretim kademesinde, iletişim ve diller disiplin alanı altında ana dil (topluluk dili dahil) ve yabancı dil dersleri yer alır. İngilizce ile topluluklar için Arnavutça yabancı dil olarak öğretilir. Haftalık ders dağılım çizelgesinde İngilizce; hazırlık sınıfından başlayarak bir, üç, dört ve beşinci sınıflarda ikişer ders saati olarak yer alır. Arnavutça ise toplulukların ana dilinde eğitim verilen okul veya sınıflarda, yabancı dil olarak üçüncü sınıfta başlayarak ikişer ders saatidir. Üst orta öğretimde (lise) ise ilk yabancı dil olarak İngilizce dili, ikinci yabancı dil olarak Almanca/ Fransızca dili ve de Arnavut olmayan toplulukların öğrencileri için Arnavutça dili yer alır. Bu seviyede kazandırılan dil becerileri ile öğrencilerin öğrendikleri dili etkili olarak kullanabilmeleri hedeflenir (Kosova Eğitim Programı, 2016). İngilizce dili Arnavutluk'ta önemli bir yere sahiptir. Çünkü kamu ve özel eğitim sektörlerinde öğrenenler için zorunlu olan ana ve tek yabancı dil İngilizcedir. Ayrıca İngilizce çeşitli işletmeler ve turizm için uluslararası iletişim dilidir. Her trafikte veya yön işaretinde, restoranlarda, hastanelerde ve simge yapılar, Arnavut işaretinin yanında İngilizce bir açıklama da bulunmaktadır. Arnavut öğrenciler ilköğretime altı ya da yedi

yaşında başlamaktadır. İngilizce dersi ise haftada üç kez, dokuz ya da on yaşından itibaren öğretilmektedir. Diğer taraftan özel sektördeki bazı okullarda anaokulundan veya ilkokulun ilk yılından itibaren İngilizce öğretilmeye başlanmaktadır. Ayrıca Arnavutlukta yabancı dillerin ana odak noktası olduğu bazı meslek okullarında vardır. Bu okullarda ise, İngilizce öğretim programının içeriği daha akademiktir ve buralarda edebiyat ile hedef dilin kültürü de öğretilmektedir. Kırsal kesimde ve Arnavutluğun kuzeyinde genellikle İngilizce öğrenmede başarılı olmayan öğrenciler yer almaktadır. Dil öğrenmede başarılı olan öğrenciler, genellikle ücretli kurslara gitmektedirler ve daha çok kentsel bölgelerde yaşamaktadırlar. Arnavutlukta İngilizce lisans eğitimi veren beş üniversite bulunmaktadır. Bu üniversiteler içinde Tiran Üniversitesi Yabancı Diller Fakültesi ve Elbasan Üniversitesi önemli bir yere sahiptir. Üniversitelerde gramer ve morfoloji, sözdizimi, fonetik, dilbilim, akademik yazı ve İngilizce dilinin tarihi gibi dersler okutulmaktadır. İngiliz ve Amerikan Edebiyatı ise her biri iki dönem okutulmaktadır. Ayrıca bu okullarda İngilizce dili kültürüne odaklanıldığı için İngiliz ve Amerikan tarihi ve sosyo-dilbilim gibi dersler de yer almaktadır. Zorunlu olmayan diğer dersler de (Çalışma Becerileri gibi) İngilizce okutulmaktadır. Üniversitelerde öğretilen diğer yabancı diller Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Türkçe, Yunanca ve Rusçadır. Üniversitenin beşinci döneminde, gelecekte tercüman olmak isteyen öğrenciler tercüme yapmak ile ilgili; öğretmen olmak isteyen öğrenciler öğretmenlik ile ilgili; edebiyatla ilgilenmek isteyen öğrenciler edebiyat ile ilgili farklı dersleri seçme hakkına sahiptir. Öğretilen modüller öğrencinin seçtiği alana özeldir. Diğer bölümlerde ise, İngilizce sadece üniversite eğitiminin ilk yılında yer alır. Ancak öğrencilerin bir yüksek lisans programına katılmak ve mezun olabilmek için IELTS veya TOEFL sınavına girmeleri gerekmektedir. Bu bağlamda birçok öğrenci genel İngilizce veya İşletme, Hukuk, Tıp ve diğer alanlarda kullanılan uzman dili öğrenmek için özel dil öğretim kurslarına katılmaktadır (Ferati, 2018). Ülkede yüksek lisans derecesine sahip olmadan, bir İngilizce öğretmeni istihdam edilemez. Dolayısıyla öğrenciler İngilizce öğrenmeye ve sınavlarda başarılı olmaya zorunludur. Öğretmenlerin yüksek lisans derecesine sahip olmaları gerekmektedir ve daha sonra da doktora yapmış olmaları tercih edilmektedir. Dolayısıyla her iki ülkedeki eğitim sistemi ve öğrencilerden beklenen yeterlilikler dikkate alındığında, İngilizce biliyor olmanın gereklilikten çok bir zorunluluk haline geldiği görülmektedir. İngilizce öğrenme ve öğretme konusunda yapılan araştırmalar ve ortaya koydukları sonuçlar dil öğrenme ve öğretme konusunda alan yazına farklı bakış açıları kazandırabilir. Ayrıca araştırmalar yeni yapılacak çalışmalar için bazı fikirler sunabilir. Bu nedenle; Kosova ve Arnavutluk'ta 'İngilizce öğrenme ve öğretme' konusuyla ilgili yapılmış ve internet ortamında ulaşılan makaleler çok boyutlu olarak incelenmiştir. Alan yazında, belirlenen bu konu bağlamında yapılmış bir doküman incelemesine rastlanmamıştır. Dolayısıyla yapılan çalışmanın, benzer ya da farklı konularda yapılacak yeni çalışmalar için bir örnek teşkil etmesi bakımından faydalı olacağı söylenebilir. Bu nedenle araştırma, Kosova ve Arnavutluk'ta, 'İngilizce öğrenme ve öğretme' konusu bağlamında yapılan çalışmaların, belirlenen farklı değişkenler açısından analiz edilmesi amacıyla yürütülmüştür. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıda yer alan sorulara cevap aranmıştır:

Kosova ve Arnavutluk'ta;

1. İngilizce öğrenme ve öğretme ile ilgili yapılan araştırmaların, *yıllara göre* dağılımı nasıldır?
2. İngilizce öğrenme ve öğretme ile ilgili yapılan araştırmaların, *öğretim kademelerine göre* dağılımı nasıldır?
3. İngilizce öğrenme ve öğretme ile ilgili yapılan araştırmaların, *araştırma konularına göre* dağılımı nasıldır?
4. İngilizce öğrenme ve öğretme ile ilgili yapılan araştırmaların, *makale türüne göre* dağılımı nasıldır?
5. İngilizce öğrenme ve öğretme ile ilgili yapılan araştırmaların, *araştırmada kullanılan araştırma yöntemlerine göre* dağılımı nasıldır?

6. İngilizce öğrenme ve öğretme ile ilgili yapılan araştırmaların, kullanılan *veri toplama araçlarına göre* dağılımı nasıldır?

7. İngilizce öğrenme ve öğretme ile ilgili yapılan araştırmaların, kullanılan *veri analiz yöntemlerine göre* dağılımı nasıldır?

8. İngilizce öğrenme ve öğretme ile ilgili yapılan araştırmaların, ulaştığı bulgulara ilişkin sunduğu *öneriler* nelerdir?

Yöntem

Araştırma, Kosova ve Arnavutluk'ta İngilizce öğrenme ve öğretimi kapsamında yayımlanan makalelerin döküman analizine dayalı, nitel bir araştırmadır. Veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Döküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2018:189). Başarılı bir doküman incelemesinin temel şartı, konuya ilişkin belgelerin bulunması, incelenmesi ve belli durum ya da görüşleri ortaya çıkartacak bir senteze varılabilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılabilmesidir (Karasar, 2007).

Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen makale inceleme formu kullanılmış olup, incelenen makalelerden elde edilen veriler betimsel yöntemle analiz edilmiştir. Verilerin toplanması sürecinde; öncelikle literatür taraması yapılmış, incelenecek çalışma konusu ve boyutlar belirlenmiştir. Daha sonra makale inceleme formu geliştirilmiş ve uzman görüşüne başvurulmuş, forma son şekli verilmiştir. Formda makalelerin analizi için; '*yayın yılı, çalışılan öğretim kademesi, araştırma konuları, makale türü, araştırma yöntemleri, veri toplama araçları, veri analiz yöntemleri ve sunulan öneriler*' şeklinde çeşitli kategoriler oluşturulmuştur. Daha sonra, Kosova ve Arnavutluk'ta yayımlanan ve internet ortamında ulaşılabilen eğitim degileri listelenmiş (1998 ve 2019 yılları alınmıştır) ve makaleler '*İngilizce öğrenme ve öğretme*' genel konu başlığı ve oluşturulan kategoriler dikkate alınarak analiz edilmiştir. Daha sonra elde edilen veriler sayısallaştırılmış ve yüzde bilgileri grafikler ve tablo halinde sunulmuştur.

Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde, araştırmanın genel amacı doğrultusunda oluşturulan alt amaçlara ilişkin elde edilen bulgular, grafikler ve tablolar şeklinde verilmiştir.

Kosova ve Arnavutluk'ta İngilizce öğrenme ve öğretme ile ilgili yapılan araştırmaların, *yıllara göre* dağılımı nasıldır? Birinci alt problemine ilişkin bulgular, aşağıda Şekil 1'de sunulmuştur.

Şekil 1: Kosova ve Arnavutluk'ta İngilizce Öğrenme ve Öğretmeyle İlgili Araştırmaların Yıllara Göre Dağılımı.

Şekil 1 incelendiğinde araştırma konusu bağlamındaki makalelerin yıllara göre dağılımı görülmektedir. Buna göre, 1998 yılında bir makale (%3,85), 2011 yılında beş makale (%19,23), 2012 yılında bir makale (%3,85), 2013 yılında dört makale (%15,38), 2014 yılında üç makale (%11,53), 2015 yılında bir makale (%3,85), 2016 yılında iki makale (% 7,70), 2017 yılında sekiz makale (%30,76) ve 2019 yılında bir makale (%3,85) yayımlanmıştır. Ayrıca yıllara göre en fazla çalışmanın, 2017 (8), 2011 (5) ve 2013 (4) yıllarında yapıldığı görülmektedir. 2011 yılında 'İngilizce öğrenme ve öğretme' konusunda yapılan araştırmalarda bir artış olduğu, fakat bu sayının 2012 yılında yeniden azaldığı görülmektedir.

Araştırmada Kosova ve Arnavutluk'ta İngilizce öğrenme ve öğretme ile ilgili yapılan araştırmaların, *öğretim kademelerine göre/çalışma grubuna göre* dağılımı nasıldır? Şeklinde oluşturulan ikinci alt probleme ilişkin bulgular aşağıda verilmektedir.

Şekil 2: Kosova ve Arnavutluk'ta İngilizce Öğrenme ve Öğretmeyle İlgili Araştırmaların, Öğretim Kademelerine/ Çalışma Grubuna Göre Dağılımı

Yapılan araştırmalarda lisans öğrencileri %38,46 ile en çok tercih edilen çalışma grubu olurken, lise öğrencileri, yüksek lisans öğrencileri, lise öğretmenleri ve akademisyen grubu %15,38' lik oranla ikinci en çok tercih edilen grup olmuştur. İlkokul ve ortaokul öğrenci ve öğretmeni ile yürütülen çalışmalar çok azdır. Oysa Kosova ve Arnavutluk'ta tüm eğitim kademelerinde İngilizce öğrenmek ve öğretmek neredeyse bir zorunluluk haline gelmiştir. Bazı makalelerde birden fazla çalışma grubundan veri toplandığı da görülmüştür.

Kosova ve Arnavutluk'ta İngilizce öğrenme ve öğretme ile ilgili yapılan araştırmaların, *araştırma konularına göre* dağılımı nasıldır? Üçüncü alt problemine ilişkin bulgular Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Kosova ve Arnavutluk'ta İngilizce Öğrenme ve Öğretmeyle İlgili Araştırmaların, Araştırma Konularına Göre Dağılımı

Araştırma Konuları	Makale Sayısı	Yüzde (%)
Yabancı dil öğrenmede anadilin etkisi	1	3,70
Öğrencilerin yazma yeteneğinin gelişmesinde üst bilişsel öğrenme stratejisinin etkisi	1	3,70
Arnavutluk'taki İngilizce öğretim programının yeniden şekillenmesi	1	3,40
Metodolojik bir yaklaşım ile ilkokulda İngilizce öğretimi	1	3,40
Yabancı dil öğretmen eğitiminin Arnavutluk'ta gelişimi	1	3,70
İngilizce okuma-anlama becerisinin gelişmesinde kelime öğretiminin önemi.	1	3,70
Arnavut öğrencilere İngilizce gramer öğretimi	2	7,40
İngilizce iki dilli sınıfta öğretmen konuşmasıyla sosyalleşme	1	3,70
Ortaokul ve lisede İngilizce okuma-anlama süreci	1	3,70
İngilizce dilinin arnavut okullarında öğrenilmesinin önemi.	1	3,70
İngilizce dil öğretiminde okuma stratejisinin etkisi	1	3,70
Arnavut öğretmenlerin İngilizce dil öğretiminde yaşadıkları güçlükler	1	3,70
Arnavutça diline tercüme edilen İngilizce zaman edatları	1	3,70
Arnavut öğrencilerinin İngilizce gramer hatalarının analizi üzerine vaka çalışması.	1	3,70
Avrupa Ülkelerinde İngilizce öğrenmek: Arnavutluk, Belçika, Norveç, Portekiz, Türkiye örneği	1	3,70
Kosova okullarında CLT(Communicative Language Teaching) ve ESA (Engage, study , activate) yöntemleri arasında ki ilişki.	1	3,70
Arnavutluk'taki İngilizce eğitim programının değişimindeki sınav etkisi.	1	3,70
Arnavutça ve İngilizce dili arasında karşılaştırmalı olarak morfolojik bir çalışma	1	3,70
İngilizce öğretiminde öğretmenin rolü	1	3,70
Deyimlerin İngilizce dilinin öğretimindeki önemi	1	3,70
Arnavut öğrencilerin İngilizce telafuz ile ilgili yaşadığı güçlükler.	1	3,70
İngilizce öğrenme ve öğretiminde Arnavut öğretmenlerin görüşleri.	1	3,70
Arnavut öğrencilerin İngilizce gramer ile ilgili yaşadıkları zorluklar.	1	3,70
İngilizce dil öğretiminden özel amaçlı İngilizceye acil geçiş. Arnavutluk'ta küreselleşme dinamiğine doğru.	1	3,70
Arnavutluk'ta İngilizce: İrtibat ve Yakınsama.	1	3,70

Tablo 1'de, Kosova ve Arnavutluk'ta İngilizce öğrenme ve öğretmeyle ilgili yapılan araştırmaların, araştırma konularına göre dağılımı görülmektedir. Bu dağılım incelendiğinde 24

makalenin de farklı konular ile ilgili olduğu ve iki makalenin benzer konu hakkında olduğu bulunmuştur.

Dördüncü alt problem olarak, Kosova ve Arnavutluk'ta İngilizce öğrenme ve öğretme ile ilgili yapılan araştırmaların, *makale türüne göre* dağılımı nasıldır? Sorusuna cevap aranmıştır. Elde edilen bulgular grafik olarak aşağıda verilmiştir.

Şekil 3: Kosova ve Arnavutluk'ta İngilizce Öğrenme ve Öğretmeyle İlgili Araştırmaların Makale Türüne Göre Dağılımı

Kosova ve Arnavutluk'ta İngilizce öğrenme ve öğretmeyle ilgili araştırmalar incelendiğinde; 13 çalışmanın araştırma/inceleme ve 13 çalışmanın da derleme türünde yapıldığı görülmektedir.

Kosova ve Arnavutluk'ta İngilizce öğrenme ve öğretme ile ilgili yapılan araştırmaların, araştırmada kullanılan *araştırma yöntemlerine göre* dağılımı nasıldır? Beşinci alt problemine ilişkin bulgular Şekil 4'de görülmektedir.

Şekil 4: Kosova ve Arnavutluk'ta İngilizce Öğrenme ve Öğretmeyle İlgili Araştırmaların, Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı.

Kosova ve Arnavutluk'ta yayımlanan makaleler incelendiğinde; yapılan araştırmalarda en çok nicel araştırma yönteminin tercih edildiği bulunmuştur. Ayrıca araştırmalarda %30,76 oranında karma yöntem ve %23,07'sinde nitel yöntem kullanılmıştır.

Aşağıda Kosova ve Arnavutluk'ta İngilizce öğrenme ve öğretme ile ilgili yapılan araştırmaların, araştırmada kullanılan kullanılan *veri toplama araçlarına göre* dağılımı nasıldır? Altıncı alt problemine ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

Şekil 5: Kosova ve Arnavutluk'ta İngilizce Öğrenme ve Öğretmeyle İlgili Araştırmaların, Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Şekil 5 incelendiğinde araştırmacıların çalışmalarında farklı veri toplama araçları kullandıkları görülmektedir. Çalışmalarda en çok tercih edilen veri toplama aracı anketler olmuştur. Makalelerin % 7,69' unda başarı testi ve anket, gözlem ve anket, sadece anket, doküman incelemesi, anket, görüşme ve hatta gözlem; başarı testi ve değerlendirme formu birlikte kullanılarak veri toplamaya çalışılmıştır. Kısacası araştırmalarda birden fazla veri toplama aracının aynı anda kullanıldığı görülmektedir.

Araştırmanın Kosova ve Arnavutluk'ta İngilizce öğrenme ve öğretme ile ilgili yapılan araştırmaların, kullanılan *veri analiz yöntemlerine göre* dağılımı nasıldır? Yedinci alt problemine ilişkin bulgular Şekil 6'da verilmiştir.

Şekil 6: Kosova ve Arnavutluk'ta İngilizce Öğrenme ve Öğretmeyle İlgili Araştırmaların, Veri Analiz Yöntemlerine Göre Dağılımı

Şekil 6'ya göre, araştırma verilerinin analizinin yarsından fazlasında (%62) betimsel istatistik yöntemin kullanılmış olduğu, ikinci olarak içerik analizi (%23) yapıldığı ve (%15) oranla da iki yöntemin birlikte kullanıldığı görülmektedir.

Araştırmada cevap aranan son soru; Kosova ve Arnavutluk'ta; İngilizce öğrenme ve öğretme ile ilgili yapılan araştırmaların, ulaştığı bulgulara ilişkin sunduğu öneriler nelerdir? Olmuştur. Elde edilen bulgular Tablo 2'de görülmektedir.

Tablo 2. Kosova ve Arnavutluk'ta İngilizce Öğrenme ve Öğretmeyle İlgili Araştırmaların Bulguları Doğrultusunda Sundukları Öneriler

Sunulan Öneriler	Makale Sayısı
İngilizce yabancı dil olarak öğretilen sınıflarda birincil iletişim aracı olmalıdır.	2
Ana dil ve ikinci dil (İngilizce) arasında karşılaştırma yapılmasının dil öğrenmeye fayda sağlayacağı düşünülmektedir.	1
İngilizce öğretiminde farklı ve yeni stratejiler kullanılması önerilmektedir.	2
Öğretmenler ikinci dilin öğrenilmesinde ana dilin nasıl daha yararlı olabileceğini araştırmalıdır.	1
İşbirliğine dayalı öğrenmenin dil öğretiminde daha fazla kullanılması önerilmektedir.	1
Çocukların yaşına göre İngilizce dilleri konusunda öğretici kaynaklar sağlanması önerilmektedir.	1
İngilizce öğretmenlerin ilkokulda kendilerini geliştirip daha fazla sınıf içi etkinlik yapılması önerilmektedir.	1
Yabancı Dil Fakülteleri ve İngilizce Bölümleri, özel amaçlı İngilizce dersine daha fazla önem vermelidir.	1
Öğrenciler İngilizce telafuz geliştirmek için okul dışında İngilizce dilinin kullanıldığı sosyal aktivitelere katılmalıdır.	1
Toplam	11

İngilizce öğrenme ve öğretme genel konu başlığında yapılan araştırma bulgulara ilişkin sunulan öneriler oldukça sınırlıdır. Yapılan araştırmaların büyük bir çoğunluğunda sadece sonuçlar verilmiş ve hiç öneri sunulmamıştır. Analiz edilen toplam 26 makale içerisinde sadece 11

makalede, sonuç ve tartışma kısmından sonra ulaşılan bulgular doğrultusunda bazı öneriler sunulmuştur. Araştırmaların önerilerine genel olarak bakıldığında şu başlıklar dikkat çekmektedir; İngilizce yabancı dil olarak öğretilen sınıflarda birincil iletişim aracı olmalıdır ve İngilizce öğretiminde farklı ve yeni stratejiler kullanılmalıdır. Ayrıca ana dil ve ikinci dil olarak İngilizce arasında karşılaştırma yapılmasının dil öğrenmeye fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Sunulan öneriler arasında dikkat çeken bir diğer başlık; öğretmenlerin ikinci dilin öğrenilmesinde ana dilin nasıl daha yararlı olabileceğini araştırması ve işbirliğine dayalı öğrenmenin dil öğretiminde daha fazla kullanılması gerekliliği olmuştur. Öneriler arasında çocukların yaşına göre İngilizce konusunda öğretici kaynaklar sağlanması, İngilizce öğretmenlerinin ilköğretimde kendilerini geliştirip daha fazla sınıf içi etkinlik yapmasında yer almasıdır. Araştırmacılara göre, Yabancı Dil Fakülteleri ve İngilizce Bölümleri, özel amaçlı İngilizce dersine daha fazla önem vermelidir. Ayrıca öğrencilerin İngilizce telaffuzlarını geliştirmeleri için okul dışında İngilizce dilinin kullanıldığı çeşitli sosyal aktivitelere katılması önerilmiştir.

Sonuç /Tartışma ve Öneriler

Araştırma Kosova ve Arnavutluk'ta, *'İngilizce öğrenme ve öğretmeyle'* ilgili yapılan araştırmaları belirlenen farklı değişkenler açısından analiz etmek amacıyla yürütülmüştür. Araştırmada *'makalelerin yayın yılı, çalışılan öğretim kademeleri, araştırma konuları, makale türü, araştırmaların yöntemleri, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemleri ile sunulmuş önerilere'* ilişkin aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Kosova ve Arnavutluk'ta İngilizce öğrenme ve öğretmeyle ilgili araştırmaların yıllara göre dağılımına bakıldığında (1998-2019 yılları arası) en fazla çalışmanın 2017, 2011 ve 2013 yıllarında olduğu görülmüştür. Çalışma sayısında 2011 yılında artış olmuş fakat bu sayı 2012 yılında yeniden azalmıştır. Yıllara göre herhangi bir sistematik artış ya da azalışın olmadığı dikkat çekmiştir. Oysa her iki ülkenin yetiştirilecek bireylerden beklentileri dikkate alındığında, İngilizce öğrenmek ve öğretmek daha çok bir mecburiyettir. Makaleler öğretim kademelerine/ çalışma gruplarına göre incelendiğinde; lisans öğrencileri (%38,46) ile çok çalışılmış olduğu ve lise öğrencileri, yüksek lisans öğrencileri, lise öğretmenleri ve akademisyen grubu ile %15,38' lik oranla çalışıldığı bulunmuştur. Bu bağlamda lisans öğrencilerinin daha çok tercih edilmesinin önemli bir sebebi olarak, araştırmacılar tarafından kolay ulaşılabilir çalışma grubu olarak görülmesi söylenebilir. Ozan ve Köse (2014), Göktaş, Hasançebi ve diğ.'nin (2012) araştırmasında da çalışma grubu olarak lisans öğrencilerinin en çok tercih edildiği ifade edilmektedir. Ayrıca yine Göktaş, Hasançebi ve diğ.'nin (2012) çalışmasında lisansüstü öğrencileri ile en az çalışıldığı belirtilmektedir. İncelenen makalelerde yüksek lisans öğrencileri ile yapılan çalışmalar (%15,38) oranındadır ve çok fazla değildir. Ancak diğer yandan bu bulgu, Davies, Howell ve Petrie (2010)'nin lisansüstü öğrencileriyle yapılan çalışmaların ağırlıklı olduğu bulgusu ile çelişme göstermektedir.

Makalelerin araştırma konularına göre dağılımı incelendiğinde ise 24 makalenin farklı konular ile ilgili olduğu ve sadece iki makalede benzer konu bağlamında çalışıldığı görülmüştür. Şahin (2009:157)'e göre yabancı dil öğretiminde öğreticinin bireyi öğrenmeye istekli hale getirmesi (dışsal motivasyon), dil öğrenmeyi kolaylaştırıcı önlemleri alması (olumlu öğrenme ortamı) ve öğrenmeyi engelleyici etmenleri (dilsel ve dil dışı) ortadan kaldırması öğrenci başarısına olumlu katkı yapacak öğretmen özellikleri olarak vurgulanmaktadır. Rowntree (1981:35-36) bir yabancı dil öğretmenin dersin işleniş ve konusuna uygun ders kitabı (veya kaynak materyal) seçmesi ve öğrenci katılımının da gerekeceği temel aktiviteler düşünmesi gerektiğini ve bu ilkelerin bir yabancı dil öğretmenin derse hazırlanırken uyması gereken önemli kurallar arasında olduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla dil öğretim süreci, öğretmenlerin sahip olması gereken birçok yeterliliği de beraberinde getirmektedir. Ayrıca öğretmenlerin sahip olduğu kişisel temel beceriler yanında, dil öğrenme ve öğretiminde etkili olabilecek tüm içsel ve dışsal koşulların da düzenlenmesi oldukça güçtür fakat çok önemlidir. Tüm bu başlıklar dikkate alındığında İngilizce öğrenme ve öğretimi konusunda pekçok farklı başlıkta çalışmanın yapılması önemlidir. Makalelerin araştırma türüne

göre dağılımı incelendiğinde 13 çalışmanın araştırma/inceleme ve diğer 13 çalışmanın da derleme türünde yapıldığı görülmektedir. Dolayısıyla araştırmaların büyük bir çoğunluğu nicel araştırma yöntemleriyle yapılmıştır. Ayrıca %30,76'lık oranla karma çalışmaların olduğu ve nitel yöntem çalışmalarının ise %23,07'lik oranda olduğu bulunmuştur. Selçuk, Palancı, Kandemir ve Dündar (2014)'e göre; nicel araştırmalarla örnekleme daha hızlı, daha kolay ve daha rahat ulaşabilmekte, verilerin toplanması ve yorumlanması da aynı şekilde daha kolay ve daha kısa sürede yapılabilmektedir. Nitel çalışmalarda ise daha derinlemesine ve doğal ortamında araştırma yapılmaktadır. Dolayısıyla nitel araştırmalar için daha fazla zamana ve daha uzun bir uğraşıya ihtiyaç duyulmaktadır (Ekiz, 2009, s.31). Bu nedenle birçok araştırmada en çok nicel yöntemin, daha sonra nitel yöntemin kullanıldığı görülmektedir. Örneğin Arık ve Türkmen, 2009; Göktaş, Hasançebi ve diğ., 2012; Ozan ve Köse, 2014; Selçuk, Palancı, Kandemir ve Dündar, 2014; Şimşek ve diğ., 2009 yaptıkları çalışmalarda ilk sırada nicel, ikinci sırada nitel araştırma yönteminin kullanıldığını belirlemişlerdir. Waasink ve Sadi (2015)'de araştırmalarda en çok nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığını vurgulamaktadırlar. Arık ve Türkmen'in (2009) Türkiye'deki eğitim araştırmalarını inceledikleri çalışmalarında yine en çok nicel araştırmanın yapıldığı, nitel araştırmaların ise daha az yapıldığı yer almaktadır. Analiz edilen makalelerde veri toplama yöntemlerinin çeşitli olduğu görülmüştür. Araştırmacılar çalışmalarında farklı veri toplama yöntemlerini bir arada kullanmayı tercih etmişlerdir. Araştırmalarda en çok kullanılan veri toplama aracı anket olmuştur. Ayrıca başarı testi ve gözlem, başarı testi ve anket, görüşme ve gözlem birlikte kullanılarak veri toplanmıştır. Ulutaş ve Ubuz'un (2008), Varışlıoğlu vd.'nin (2013) çalışmalarında da veri toplama aracı olarak en çok anketlerin kullanıldığı belirtilmiştir. Anketlerin maliyetinin düşük, emek ve zaman konusunda diğer çalışmalara göre daha avantajlı ve kolay ulaşılabilir olması, araştırmacıların bu veri toplama aracını tercih etmelerinde oldukça önemlidir (Baş, 2005). Erdem (2011), Göktaş, Küçük ve diğ. (2012), Ozan ve Köse'nin (2014) araştırmalarında da en çok anket yolu ile veri toplandığı bulunmuştur. Bu bulgu Davies, Howell ve Petrie'nin (2010) bulguları ile tutarlıdır. Diğer veri toplama tekniklerine (görüşme, gözlem gibi) göre anketin daha çok kullanılmasının sebebinin, farklı bölgelerden çok daha büyük gruplara hızla uygulama olanağı sunması ve maliyetinin daha düşük olması gibi bazı avantajlarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Saraç ve Cappellaro (2015) de benzer şekilde, Türkiye'de bilimsel araştırmalarda en çok tercih edilen veri toplama aracının anket olduğunu ifade etmiştir. İncelenen çalışmalarda kullanılan veri analiz yöntemleri değerlendirildiğinde, en fazla betimsel istatistiksel yöntemlerin kullanıldığı bulunmuştur. Çalışmalarda bu analizin daha çok kullanılmasının nedeni olarak, incelenen özelliklerin daha az ve kolay açıklanabilir ve yorumlanabilir olması gösterebilir. Bu sonuç alanyazında yer alan bazı çalışmalar ile de örtüşmektedir (Küçük vd., 2013; Göktaş vd., 2012; Kurtoğlu ve Seferoğlu, 2012; Sert vd., 2012; Erdem, 2011). Ayrıca daha çok nicel yöntemlerin kullanılıyor olması, dolayısıyla betimsel analizleri gerektirmektedir. İncelenen makalelerde kullanılan istatistiksel yöntemlerin genellikle basit düzeyde yöntemler olduğu ve çok değişkenli istatistiksel yöntemlere başvurulmadığı, içerik analizinin daha az yapıldığı görülmektedir. Sert vd.'nin (2012) ve Bush ve Crawford'un (2012) makaleleri inceledikleri çalışmalarında içerik analizinin en çok kullanılan analiz şekli olduğu belirlenmiştir. Fakat diğer yandan Turan, Karadağ, Bektaş ve Yalçın'ın (2014) araştırmaları bu sonucu desteklememektedir. Alan yazında yapılan çeşitli araştırmalarda (Arık ve Türkmen, 2009; Göktaş vd. 2012; Turan, Karadağ, Bektaş ve Yalçın, 2014; Varışoğlu, Şahin ve Göktaş, 2013 gibi) veri analiz yöntemi olarak en fazla betimsel tekniklerin (% ve f gibi) kullanıldığı tespit edilmiştir. Araştırma kapsamında incelenen makalelerde farklı veri toplama yöntemlerinin birlikte kullanıldığı görülmektedir. Böylelikle analiz yapılırken daha fazla veri toplama çabası sergilendiği düşünülebilir. Analiz edilen makalelerin bulgulara dayalı olarak sundukları öneriler incelendiğinde, 26 makale üzerinden sadece 11 makalede öneri olduğu görülmüştür. Oysa araştırma bulgularına dayalı sunulacak öneriler, yapılacak yeni çalışmalara rehberlik edebilir ve farklı betimlemelerin yapılmasında öncü olabilir.

Bu araştırmada yapılan analizler bağlamında şu önerilerin alanyazın ve ileri araştırmalara katkı sağlayabileceği düşünülmektedir:

- Araştırmalarda özellikle ilkokul, ortaokul, lise gibi farklı kademelerde öğretmen ve öğrenciler ile uygulama temelli çalışmalar yapılabilir.
- Öğrenci görüşleri ve önerileri alınarak, dil öğrenme ve öğretme konusunda daha kapsamlı bilgilere ulaşılabilir.
- Dil kazanımına yönelik sınıf içi farklı uygulamalar kurgulanabilir.
- Öğretmenlerin İngilizce dili öğretiminde yaşadığı sorunlar ve sebepleri üzerine daha fazla nitel çalışma yapılabilir.
- Öğretmenlerin sınıf içi etkinlikleri gözlenebilir ve etkili dil öğretimi konusu ile ilgili görüşmeler yapılarak, önerileri alınabilir.
- İngilizce öğrenme ve öğretme konusunda meta analiz çalışması yapılabilir.

Kaynakça

- Arık, R. S. ve Türkmen, M. (2009). *Eğitim bilimleri alanında yayınlanan bilimsel dergilerde yer alan makalelerin incelenmesi*. I. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale. <https://doi.org/10.17755/esosder.54872>
- Baş, T. (2005). *Anket nasıl hazırlanır, uygulanır, değerlendirilir*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Bush, T. ve Crawford, M. (2012). "Mapping the field over 40 years: A historical review. " *Educational Management Administration and Leadership*, 40 (5): 537-543. <https://doi.org/10.1177/1741143212451827>
- Cook, G. (2003). *Applied linguistics*. Oxford: Oxford University.
- Crystal, D. (1996). The English language today. D. Graddol, D. Leth, & J.Swan (Ed.) , *English: History, diversity and change* içinde (s. 29-32). New York: Routledge.
- Crystal, D. (1997). *English as a global language*. New York: Cambridge.
- Davies, R. S. Howell, S. L., ve Petrie, J. A. (2010). A Review of Trends in Distance Education Scholarship at Research Universities in North America, 1998-2007. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 11 (3): 42-56. <https://doi.org/10.19173/irrodl.v11i3.876>
- Devetaku, H., Mehmeti, S., ve Zylfiu, H., (2010). *Braktisja e shkollimit nga nxënësit në Kosovë, kërkime pedagogjike-1*. Prishtinë: Shtypshkronja Blendi.
- Eurydice (2009). *National summary sheets on education system in Europe and ongoing reforms*. http://eacea.ec.europa.eu/ressources/eurydice/pdf/047DN/047_F_I_EN.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Eurydice (2012). *Key data on teaching languages at school in europe 2012*. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/key-data-teaching-languages-school-europe-2012_en sayfasından erişilmiştir.
- Ergün, M., Recepoğlu E., Küçük A. Z. ve Oğuz K. (2014). Türkiye'deki üniversitelerde eğitim denetimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenlere göre incelemesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22 (3): 25-40. <https://doi.org/10.12984/eed.49993>
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Erdem, D. (2011). Türkiye’de 2005–2006 yılları arasında yayımlanan eğitim bilimleri dergilerindeki makalelerin bazı özellikler açısından incelenmesi: Betimsel bir analiz. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 2 (1): 140-147. <https://doi.org/10.21031/epod.291367>
- Ferati, F. (2018). *Learning English in European countries*. http://blogs.ua.pt/cidttf/wp-content/uploads/2018/02/20180202_Language-Issues-28_2_Learning-English.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Göktaş, Y., Küçük, S., Aydemir, M., Telli, E., Arpacık, Ö., Yıldırım, G. ve Reisoğlu, İ. (2012). Türkiye’de eğitim teknolojileri araştırmalarındaki eğilimler: 2000-2009 dönemi makalelerinin içerik analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12 (1): 177-199. <https://doi.org/10.14527/kuey.2014.005>
- Göktaş, Y., Hasançebi, F., Varışoğlu, B., Akçay, A., Bayrak, N., Baran, M. ve Sözbilir, M. (2012). Türkiye’deki eğitim araştırmalarında eğilimler: Bir içerik analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12 (1): 443–460. <https://doi.org/10.14527/9786053644309>
- Kurtoğlu, M. ve Seferoğlu, S. S. (2012). *Böte alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi*. IV. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul. <https://doi.org/10.26466/opus.476837>
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Köksal, A. (2000). *Yabancı dille öğretim*. Ankara : Öğretmen Dünyası.
- Köksal, A. (2006). *Yabancı dille öğretim*. Ankara : Öğretmen Dünyası.
- Koro, B., (2014). *Kosova Cumhuriyeti ilköğretim okullarının tarih dersi müfredatında ve ders kitaplarında balkan savaşları*. Ankara : Pegem. <https://doi.org/10.14527/9786053643241.01>
- Koro, B., Kervan, S., Volkan, O., Yıldırım, S. ve Bay, E., (2017). *Türk Dünyasının Eğitim Sistemleri ve Sorunları : Kosova eğitim raporu*. Ankara: Pagem.
- Kosova Millî Eğitim Bakanlığı (2016). *Kosova’nın Yüksek Orta Öğretimi İçin Ana Müfredat, Fen Liseleri, Sınıflar X, XI ve XII*. Kosova Cumhuriyeti Eğitim, Bilim ve Teknoloji bakanlığı sayfasından erişilmiştir.
- Noack, R. & Gamio, L. (2015, April 23). The world’s languages, in 7 maps and charts. *The Washington Post*. https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2015/04/23/the-worlds-languages-in-7-maps-andcharts/?noredirect=on&utm_term=.ffcf6a156478 sayfasından erişilmiştir.
- Ozan, C. ve Köse, E. (2014). Eğitim programları ve öğretim alanındaki araştırma eğilimleri. *Sakarya University Journal of Education*, 4(1):116–136. <https://doi.org/10.19126/suje.76547>
- Safçı, N. ve Koro, B., (2008). *Kosova’da Türkçe eğitimde öğretmen kadrosu*. Prizren :Berati Kitapevi.
- Selçuk, Z., Palancı, M., Kandemir, M. ve Dünder, H. (2014). Eğitim ve bilim dergisinde yayınlanan araştırmaların eğilimleri: İçerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 39(173) : 430-453. <https://doi.org/10.15390/eb.v39i173.3278>
- Saraç, E., & Cappellaro, E. (2015). Sınıf öğretmenleri ve sınıf öğretmeni adaylarının bilimin doğasına ilişkin görüşleri. *Mediterranean Journal of Humanities*, 2(5) : 331-349. <https://doi.org/10.13114/mjh.2015214576>

- Sert, G., Kurtoglu, M., Akıncı, A. ve Seferoglu, S. S. (2012). *Öğretmenlerin teknoloji kullanma durumlarını inceleyen araştırmalara bir bakış: Bir içerik analizi çalışması*. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, Uşak Üniversitesi. <https://doi.org/10.14225/joh1527>
- Seferoglu, S. S., Akbıyık, C. ve Bulut, M. (2008) İlköğretim öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının bilgisayarların öğrenme/öğretme sürecinde kullanımı ile ilgili görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(2): 273-283. <https://doi.org/10.17679/iuefd.58218>
- Şahin, Y. (2009). Yabancı dil öğretiminde öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen unsurlar. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(1):149-158.
- Rowntree, D. (1981). *Developing courses for students*. London: McGraw Hill (UK).
- Turan, S., Karadağ, E., Bektaş, F. ve Yalçın, M. (2014). Türkiye’de eğitim yönetiminde bilgi üretimi: Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi dergisi 2003-2013 yayınlarının incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 20(1): 93-119. <https://doi.org/10.14527/kuey.2014.005>
- Truchot, C. (2002). *Key aspects of the use of English in Europe*. Strasbourg: Council of Europe.
- Ulutaş, F. ve Ubuz, B. (2008). Matematik eğitiminde araştırmalar ve eğilimler: 2000 ile 2006 yılları arası. *İlköğretim Online*, 7(3): 614-626.
- Varışlıoğlu, B., Şahin, A. ve Göktaş, Y. (2013). Türkçe eğitimi araştırmalarında eğilimler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3): 1767-1781. <https://doi.org/10.12738/estp.2013.3.1609>
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Wassink, K. F., Sadi, Ö. (2016). Türkiye’de fen bilimleri eğitimi yönelimleri: 2005 ile 2014 yılları arası bir içerik analizi. *İlköğretim Online*, 15(2): 594-614. <https://doi.org/10.17051/io.2016.05687>

İncelenen Makaleler

- Alhasani, M. (2016). “ The urgent educational shift from general ELT to ESP : A follow- up reactions to globalization dynamics in Albania” *The Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes*,4(2) : 327-336.
- Balla, E. (2017). “ English language and its importance of learning it in Albanian schools” *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*,6(2) : 35. <https://doi.org/10.2478/ajis-2018-0035>
- Balla, E. (2017).“Teacher and his/her role in teaching English” *Journal of Educational and Social Research*, 7(2) : 49.
- Brestovci, M. and Osmani, S.T. (2017). “ English prepositions of time translated into Albanian” *Journal of Language Teaching and Research*,8 (4) :691-696. <https://doi.org/10.17507/jltr.0804.07>
- Çanta, A.(2017). “ The category of case in English and Albanian nominal system : A contrastive analysis”, *International Journal of English Linguistics*, 7(1) : 226-239. <https://doi.org/10.5539/ijel.v7n1p226>
- Delija, SH., Këçira, R., Shllaku, A., Guli M., Mine L. (2012). “ Challenges to EFL teacher education in Albania” *Lingua Mobilis*, 35(2) :124- 143.

- Dralo, A. (2011). "A comparative study of the use of infinitive in English and Albanian language. Teaching English grammar to Albanian learners based on a comparison" *Social and Natural Sciences Journal*, 3. <https://doi.org/10.12955/snsj.v3i0.274>
- Dushku, S. (1998). "English in Albania : Contact and convergence" *World Englishes*, 17(3) :369-379. <https://doi.org/10.1111/1467-971x.00110>
- Ferati, F., Grover, C., Vattoy, K.D., Lourenco, M., Mourao, S., Karagul, B. and Yuksel, D. (2017) " Learning English in European countries : Albania, Belgium, Norway, Portugal and Turkey" *The ESOL Journal*, 28(2) : 47-56.
- Hyso, K. and Tabaku E. (2011). " Importance of vocabulary teaching to advanced foreign language students in improving reading comprehension" *Problems of Education in the 21st Century*, 29 : 54 – 62.
- Kaçani, L. and Mangelli, S. (2013). " Albanian teachers' perceptions about difficulties in teaching and learning grammar of EFL" *Journal of Educational and Research*, 3(3) : 149-156. <https://doi.org/10.5901/jesr.2013.v4n3p149>
- Kasumi, H.(2017). " Correlations between skills in communicative language teaching and engage study activate method in Kosovo schools" *Thesis Journal*, 6(2) : 23-32.
- Kromidha, E. and Tabaku, E. (2011). " Improvement of foreign language teacher education in Albania" *Problems of Education in the 21st Century*, 38 :50-58.
- Kurani, A. and Muho A.(2014). " A morphological comparative study between Albanian and English language" *European Scientific Journal*, 28-47.
- Mejzini, M. (2016). " Challenges for Albanian students using non – referential 'IT' and 'THERE' correctly : Some useful teaching suggestions aiming for their proper usage" *European Journal of English Language Teaching*, 1(2) : 31-39.
- Merkuri, Z. (2011). "Process of teaching reading in middle and high schools" *Social and Natural Sciences Journal*, 4: 24-27.
- Nuhiu, M. (2013). " Difficulties of Albanian speakers in pronouncing particular English speech sounds" *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 70 : 1703 – 1707. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.01.244>
- Papajani, J. (2015). " Reshaping the EFL curriculum in Albania – Main factors coming from high schools of Elbasan" *European Scientific Journal*, 2: 1-11.
- Rraku, V. (2013). " The effect of reading strategies on the improvement of the reading skills of students" *Social and Natural Sciences Journal*, 7(2) :1-4. <https://doi.org/10.12955/snsj.v7i2.418>
- Roseni, E. and Nepravishta, A. (2013). " The examination impact in the change of English language curriculum in Albania" *International Journal of Education and Research*, 1(12) : 1-6.
- Samarxhiu, S. (2014). " Case study on the analysis of Albanian students' English copular clause errors" *International Journal of Human Resource Studies*, 5(1): 174-185. <https://doi.org/10.5296/ijhrs.v5i1.7333>
- Shala, L. (2014). " Methodological approach in teaching English language in elementary school through action research" *International Journal of Education and Research*, 2(3) : 1-10.
- Suhodolli, M. (2019). " The importance of idioms in learning English language by the Albanian students in EFL classrooms" *International Journal of Advanced Research*, 7(1): 508-510. <https://doi.org/10.21474/ijar01/8355>

-
- Tyfekeçi, N. and Dujaka, E. (2017). “ The Effects of metacognitive learning strategy in writing enhancement of English students” *Prizren Social Science Journal*, 1: 47-66.
- Xheko, B. (2011).“ Socialization through teacher talk in an English bilingual class” ” *Social and Natural Sciences Journal*, 4. <https://doi.org/10.12955/snsj.v4i0.288>
- Xhemaili, M. (2017). “ The Influence of mother tongue (Albanian) in learning and teaching EFL” *Thesis Journal*, 6(2): 3-21.